

Key words: Babesiosis, dogs, morphological and biochemical indices of blood, patients of babesiosis of dogs, "Diminakel plus", "Gepavikel."

УДК 636.8.09:615:616.995.428–085(477.52)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА ОТОДЕКТОЗУ КОТІВ У М. СУМИ

Решетило О.І., к.вет.н., доцент,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми
Нікіфорова О.В., к.вет.н., доцент, nov76@inbox.ru
Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. *Отодектоз поширений серед котів центрального та прилеглих мікрорайонів м. Суми. Частіше хворіли тварини віком 1–4 роки – 36,73%, найменше коти старше 10 років – 6,89%, а також безпородні – 60% випадків, найрідше коти ангорської породи 4,34%. Отодектоз у котів реєструється протягом всього року. Ефективність дектомаксу на 14 добу дослідження становила – 99%.*

Ключові слова: *отодектоз, коти, Otodectes cynotis, м. Суми, дектомакс, акарицидні препарати, ефективність.*

Актуальність проблеми. За останні роки дуже значно збільшилась кількість котів у приватних осіб та розплідниках різної форми власності.

Збільшення контактів між тваринами внаслідок міграції населення, ввезення з інших регіонів котів, не адаптованих до місцевих умов, антисанітарний стан місць їх виходу та неконтрольована кількість бродячих тварин впливають на поширення різноманітних ектопаразитарних захворювань.

Частіше серед ектопаразитарних захворювань дрібних тварин в умовах міст зустрічаються акарози, зумовлені акариформними кліщами такі, як отодектоз, нотоєдроз, саркоптоз, демодекоз [3, 5].

Незважаючи на різноманітність способів діагностики та засобів лікування, проблема боротьби з отодектозом м'ясоїдних залишається актуальною [2, 4].

Завдання дослідження. Завданням даної роботи було вивчити лікувальну ефективність контактних інсектоакарицидів та парентерального препарату широкого спектру дії для боротьби з отодектозом котів.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилися на базі клініки ветеринарної медицини «Ветсервіс» м. Суми. Для з'ясування епізоотичної ситуації, був проведений аналіз даних журналу реєстрації хворих тварин за 2012–2014 роки. Матеріалом були різного віку, статі та породи коти, хворі та підозрілі на отодектоз та зіскрібки з внутрішньої поверхні вушних раковин. Зіскрібки досліджували мікроскопічним методом із застосуванням мортального методу *компресорного дослідження* – виявлення мертвих кліщів для постановки первинного діагнозу. Для визначення ефективності лікарських засобів застосовували вітальний метод дослідження з рослинною олією [1] – виявлення живих кліщів.

Визначали екстенсивність (EI) та інтенсивність (II) інвазії, підраховуючи кількість кліщів в усіх полях зору зіскрібка під мікроскопом та середній показник кількості овоскопічних елементів, збільшення 7×10 .

Для вивчення акарицидної ефективності вушних крапель «Барс», «Rolf club», дектомаксу у порівняльному аспекті було умовно поділені тварини на три групи по 15 тварини в кожній.

Вушні краплі «Барс» – діюча речовина діазінон 0,05%. Застосовують по 3–5 крапель у кожне вухо дворазово з інтервалом 7 діб.

Вушні краплі «Rolf club» – діюча речовина фіпроніл 5% та перметрін 1%. Застосовують у кожне вухо по 1–3 краплі дворазово з інтервалом 7 діб.

Дектомакс – діюча речовина дорамектин 1%, вводять внутрішньом'язово або підшкірно в дозі 1 мл на 10 кг живої ваги тварини дворазово через 7 діб.

Проводили туалет вушної раковини та зовнішнього слухового проходу водним розчином фурациліну 1:5000 один раз на добу протягом 14 діб при застосуванні кожного препарату.

Після обробки зовнішнього слухового проходу хворих тварин акарицидами оцінювали їх лікувальну ефективність на підставі досліджень зіскрібків вітальним методом із застосуванням соняшникової олії і визначали II та EI до обробки та на 7, 14, 21 добу.

Результати дослідження. В результаті наших досліджень при вивченні епізоотологічної ситуації отодектозу котів у центральному та прилеглих мікрорайонах м. Суми встановлено, що це захворювання широко розповсюджене. Згідно реєстраційним журналам ветеринарної клініки «Ветсервіс» у 2012 році зареєстровано 137 випадків захворювання котів на отодектоз, у 2013 році – 143, а у 2014 році – 112 випадків.

Найбільшою була кількість випадків захворюлих котів на отодектоз серед безпородних котів і становила 243 випадки (61,99%), найрідше хворіли коти ангорської породи – 17 випадків (4,34%), приблизно однаковою була частота захворюваності котів порід британська блакитна та персидська – 34 та 39 випадків (8,67 та 9,95%, відповідно), коти сіамської породи хворіли у 59 випадках, що становить 15,05%.

Ця хвороба набирає обертів у наведених порід, тому що їх зараз легко придбати на базарах, де тварини контактують безпосередньо з джерелом інвазії – хворими котами, яких теж продають, а велика кількість захворювання безпородних котів пов'язана з домашньо-вигульним способом утримання, при якому велика вірогідність контакту з хворими котами (особливо безпритульними), що сприяє передачі збудника.

Самці хворіли в 2,4 рази частіше ніж самки – 70,92 та 29,09%, відповідно.

Проаналізувавши кількість випадків захворювання котів на отодектоз в залежності від віку (Табл. 1.), встановлено, що кількість хворих тварин та відсоток від кількості випадків по роках у вікових групах принципово не змінюється. Наприклад, відсоток захворюваності кошенят віком до року становив дещо більше 32%, хоча частіше хворіли тварини віком 1–4 роки – в 144 випадках (36,73%). Найменше виявлено випадків захворюваності котів на отодектоз віком старше 10 років – 27 випадків (6,89%), а от захворюваність котів віком 4–10 років у 2012 та 2014 роках знизилася з 39 випадків до 26, відповідно.

Таблиця 1

Вікова динаміка захворюваності котів на отодектоз за 2012-2014 рр.

Вік тварин	2012 рік		2013 рік		2014 рік		2012-2014 рр	
	К-ть голів	%	К-ть голів	%	К-ть голів	%	К-ть голів	%
До 1 року	44	32,12	47	32,87	36	32,14	127	32,41
Від 1 до 4 років	50	36,50	52	36,36	42	37,50	144	36,73
4 -10 років	39	28,47	29	20,28	26	23,21	94	23,98
Старше 10 років	4	2,92	15	10,49	8	7,14	27	6,89
Всього	137	34,95	143	36,48	112	28,57	392	100

Вивчаючи сезонність прояву отодектозу котів встановлено, що хвороба реєструється протягом всього року. Незначне збільшення кількості хворих котів спостерігається в серпні – листопаді та січні – березні.

Проаналізувавши отриманні данні можна зробити висновок, що отодектоз на території, яку обслуговує ветеринарна клініка «Ветсервіс» міста Суми не залежить від породи, статі чи віку.

Діагноз ставили на підставі анамнестичних даних, характерних клінічних ознак хвороби та мікроскопічних досліджень зіскрібків з вушної раковини та зовнішнього слухового проходу хворих котів.

При мікроскопічному дослідженні були виявлені кліщі *Otodectes cynotis*, овальної форми, брудно-білого кольору, з коротким конусоподібним хоботком, з добре вираженим статевим диморфізмом на різних стадіях розвитку та їх яйця (Рис. 1).

За результатами акарологічних досліджень зіскрібків із вушних раковин котів, хворих на отодектоз встановили, що II становила $17,55 \pm 1,52$ кліщів в пробі, EI становила 71,43%. Яйця отодексів були виявлені лише у 64 пробах із 112 досліджених проб, то EI овоскопічних елементів дорівнює 57,14% при цьому II склала $13,58 \pm 5,38$ яєць в пробі.

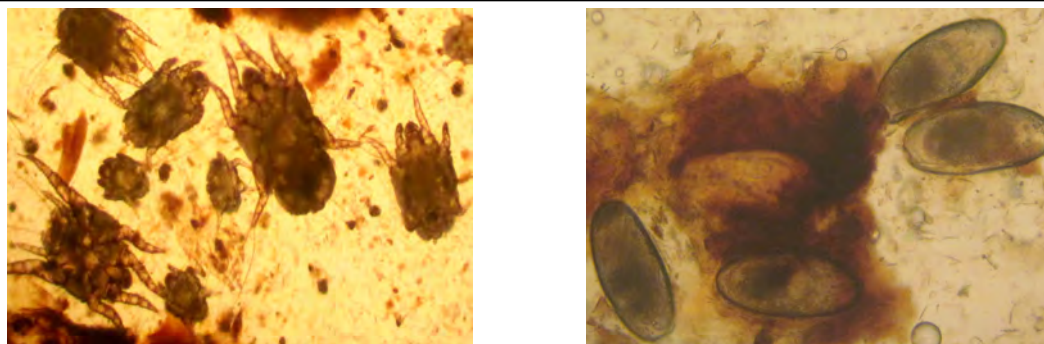

Рис. 1. Кліщі *Otodectes cynotis* на різних стадіях розвитку зліва (10×7) та яйця кліщів справа, збільшення (10×10).

Результати визначення акарицидної ефективності препаратів, вушних крапель «Барс», «Rolf club», дектомаксу, при лікуванні тварин, хворих на отодектоз наведено в таблиці 2.

Із даних таблиці 2. видно, що із застосованих препаратів дектомакс мав більшу акарицидну ефективність на відміну від вушних крапель «Барс» та «Rolf club» на 14 та 21 добу досліджень. Інтенсивність інвазії у групі дектомаксу на 14 добу суттєво знизилась і ефективність препарату становила 99%.

Таблиця 2

Результати визначення акарицидної ефективності вушних крапель «Барс», «Rolf club», дектомаксу, при лікуванні котів, хворих на отодектоз

Термін проведення досліджень	Групи тварин	Препарати	II, (M±m)		EI, %		EE, %
			до обробки	після обробки	до обробки	після обробки	
7-а доба	1	«Барс»	44,3±4,7	26,7 ± 4,9	100	60	40
	2	«Rolf club»	11,0 ± 1,7	5,3 ± 0,3	100	48	52
	3	Дектомакс	18,0 ± 1,5	9,3 ± 1,2	100	52	48
14-а доба	1	«Барс»	44,3±4,7	11,3 ± 3,5	100	26	74
	2	«Rolf club»	11,0 ± 1,7	2,0 ± 1,0	100	18	82
	3	Дектомакс	18,0 ± 1,5	0,2 ± 0,02	100	1	99
21-а доба	1	«Барс»	44,3±4,7	2,3 ± 1,2	100	5	95
	2	«Rolf club»	11,0 ± 1,7	0,7 ± 0,3	100	6	94
	3	Дектомакс	18,0 ± 1,5	0	100	0	100

В усіх останніх групах інтенсивність зменшувалась після 7 доби і до 21 доби включно. На 7 добу з використаних акарицидних препаратів вушні краплі «Rolf club» показали 52% ефективність, а на 14 добу ефективність їх склала 82%. В той час як ефективність вушних крапель «Барс» та дектомаксу на 14 добу була – 74 та 99%, відповідно.

Висновки

1. Отодектоз поширений серед котів центрального та прилеглих мікрорайонів м. Суми. Частіше хворіли тварини віком 1–4 роки – в 144 випадках (36,73%), найменше виявлено хворих на отодектоз котів віком старше 10 років – 27 випадків (6,89%).

2. На отодектоз в основному хворіли безпородні коти – 60% випадків, найрідше коти ангорської породи 4,34%, приблизно однаковою була частота захворюваності котів порід британська блакитна та персидська – 8,67 та 9,95%, відповідно.

3. Отодектоз у котів реєструється протягом всього року. Вираженої сезонності захворювання не спостерігалось.

4. Ефективність досліджуваних препаратів становила: вушних крапель «Барс» – на 14 добу 74%, на 21– 95%, крапель «Rolf club» – на 14 добу 82%, на 21 – 94%, дектомаксу – на 14 добу 99%, на 21 – 100%.

Література

1. Деклараційний патент на винахід: Україна МОН 7А61Д7/00. Спосіб діагностики саркоптозу (корости) свиней (Євстаф'єва В.О., Галат В.Ф. (Україна)). – № 2001021056 (42423А); Заяв. 15.02.01; Опубл. 15.10.01.
2. Лавріненко І. В. Отодектоз собак і котів (епізоотологія, діагностика, лікування) : автореф. дис. ... канд. вет. наук :16.00.11 / Лавріненко Інна Вікторівна. – Київ, 2010. – 24 с.
3. Машкей І.А. Арахнозентомози собак и кошек Украины // Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин". К.: НАУ, 1999. С. 11-13.
4. Приходько Ю.О. Основи акарології і ентомології, акарози та ентомози тварин: навч. посіб. / Ю.О.Приходько, В.Я. Пономаренко, О.В. Нікіфорова; за ред.. Ю.О. Приходько – Х. : РВВ ХДЗВА, 2011. – 224 с.
5. Рогозина И.Е. Саркоптоз и отодектоз собак в городах С.-Петербург и Иваново (эпизоотология, клиника и лечение) : дис. ... канд. Вет. Наук : 03.00.19, 16.00.03. – Иванов, 2005. – 108 с.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛЕЧЕБНЫХ ПРЕПАРАТОВ ПРИ ОТОДЕКТОЗЕ КОТОВ В Г. СУМЫ

Решетило А.И., к.вет.н., доцент,

Сумской национальной аграрный университет, г. Сумы

Никифорова О.В., к.вет.н., доцент, nov76@inbox.ru

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков,

Аннотация. Отодектоз распространен среди котов центрального и прилегающих микрорайонов г. Сумы. Чаще болели животные в возрасте 1-4 года – 36,73%, меньше коты старше 10 лет – 6,89%, а также беспородные – 60% случаев, реже коты ангорской породы – 4,34%. Отодектоз у котов регистрируется в течение всего года. Эффективность дектомакса на 14 сутки исследования составила – 99%.

Ключевые слова: отодектоз, коты, *Otodectes cynotis*, г. Сумы, дектомакс, акарицидные препараты, эффективность.

EFFICIENCY PREPARATION FOR OTODEKTOSIS OF CATS IN CITY SUMY

Reshetilo Alexandr Ivanovich,

Sумы National Agrarian University, Sумы

Nikiforova Olga Vasilyevna, nov76@inbox.ru

Kharkov State Zooveterinary Academy, Kharkov,

Summary. The most common diseases among ectoparasitic invasions of small animals in towns there are acarosis conditional by acariformes mites. The most extended are otodectosis, notoedrosis, sarcoptosis, demodecosis.

Despite the variety of methods of diagnosis and treatments of carnivores' otodectosis, the problem of dealing with this disease stayed actuality.

Research conducted at the veterinary clinic "Vetservis" in city Sумы during 2012–2014 years. Therapeutic efficiency of acaricides has been evaluated on the basis of studies scrapes from ears after treatment using vital method used sunflower oil and counted the number of ticks in the sample (defined intensity of invasion – II and extensity of invasion – EI) before the treatment and after it on 7th, 14th, 21st days.

Otodectosis is the disseminated disease among cats in central and adjoining microdistricts of the city Sумы. Has been established that quantity of disease incidence of animals by years in different age groups does not change fundamentally, but the animals at the age from 1 to 4 years old were ailing more frequently – 144 cases (36,73%), the lowest incidence of cats' otodectosis has been established in animals older than 10 years old – 27 cases (6,89%). The disease incidence of kittens up to one year old has compound 32,41%.

The quantity of disease incidence of otodectosis among pedigree less cats has been the largest and accounted for over 60%, Angora cats were sick the least – 4.34%. Quantity of disease incidence of cat British Sorthair and Persian breeds was roughly the same and made up 8,67 and 9,95%, respectively.

Males suffered 2,4 times more often than females – 70,92 and 29,09%, respectively.

This disease is growing in the mentioned above breeds, as they are now easy to buy in the markets where the animals contact directly with the source of infestation - sick cats, which are also sold, but large number of disease incidence of pedigree less cats associate with house-walking way of keeping them in

which high probability of contact with sick cats (especially street animals), which promotes causative agent transmission.

Cats' otodectosis registered throughout the year. Pronounced seasonality of the disease was not observed.

According to the results of acarological research of scrapings from the cats' ears suffering for otodectosis has been found that intensity of invasion make up $17,55 \pm 1,52$ mites in the sample, EI was 71,43%. Otodectes eggs were detected in only 64 samples obtained from 112 samples, the EI of eggs make up 57,14% while II was $13,58 \pm 5,38$ eggs in the sample.

Efficiency of acaricide drugs on 14th days of investigation was: ear drops "Bars" – 74 %, drops «Rolf club» – 82 %, dectomax – 99 %.

Key words: otodectosis, cats, Otodectes cynotis, city Sumy, dectomax, acaricide preparations, efficiency.

УДК 619:614.48:576:595.132

ВПЛИВ ПРЕПАРАТУ «БІ-ДЕЗ» НА МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЯЄЦЬ *TRICHURIS SUIS*, ВИДІЛЕНИХ З ГОНАД САМОК ГЕЛЬМІНТІВ

Мельничук В. В., асистент, melnychuk86@ukr.net
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Юськів І. Д., д. вет. н. професор,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С. З. Гжицького, м. Львів

Анотація. Наведено результати експериментальних досліджень впливу хімічного засобу «Бі-дез» на яйця трихурисів свиней, виділених з гонад самок гельмінтів, методом гельмінтооовометрії. Встановлено, що хімічний препарат «Бі-дез» в 1-2 % концентраціях за експозиції 10-60 хв на 40-ву добу експерименту призводить до припинення послідовних стадій розвитку яєць *Trichuris suis* та достовірних змін з боку показників вимірювання лінійних розмірів яєць гельмінтів.

Ключові слова: «Бі-дез», дезінвазія, яйця, *Trichuris suis*, гельмінтооовометрія, морфометричні показники.

Актуальність проблеми. Зародки паразитичних червів – яйця та личинки створюють загрозу поширення збудників інвазійних хвороб у природі [1, 2]. Зокрема, плодючість трихурисів в організмі свиней характеризується наявністю у 1 г фекалій тварин 86-97 екз. яєць трихурисів (у середньому $90,5 \pm 5,4$ екз.), а яйцепродукція самок *Trichuris suis* за добу становить $3955,9 \pm 213,5$ екз. яєць [3]. При розсіюванні яєць трихурисів у навколишньому середовищі, найбільшу кількість виявляють на поверхні підлоги і стінах станків, підлозі технологічних і кормових проходів, предметах догляду за тваринами, а також на ґрунті вигульних майданчиків і навколо свинарників у радіусі п'яти метрів [4].

У зв'язку з цим, профілактика трихурозу свиней повинна базуватися на комплексі заходів, спрямованих на ефективному знищенні збудника гельмінтозу на різних етапах його розвитку. Складовою частиною спеціальних заходів протигельмінтозного комплексу є дезінвазія об'єктів зовнішнього середовища, яка сприяє зменшенню можливостей зараження тварин паразитичними червами. Серед методів, які застосовують для дезінвазії приміщень, вигульних площадок і обладнання найбільш ефективними та зручними є хімічні засоби [5–9].

Тому, актуальними є дослідження, спрямовані на встановлення дезінвазійних властивостей хімічних препаратів, які поширені на фармацевтичному ринку України з урахуванням їх впливу на морфометричні показники яєць гельмінтів.

Завдання дослідження. Вивчити зміни морфометричних показників яєць трихурисів свиней, виділених з гонад самок гельмінтів, під дією хімічного засобу вітчизняного виробництва «Бі-дез» (НВФ Бровафарма Україна) за різних концентрацій та експозицій.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводили упродовж лютого-червня 2015 року на базі наукової лабораторії кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавської державної аграрної академії.

Для дослідження використовували яйця *Trichuris suis*, виділені з кінцевих відділів маток самок гельмінтів. Отриману суміш яєць змивали дистильованою водою в окремі чашки Петрі. Було